

JAN KLECANDA:

Páter Vojtěch.

VESNICKÝ ROMÁN.

I.

Na kopečku nad Dvoreckým mlýnem stála celá obecni "atalerie", jak říkal starý Mařánek, vysloužilý kanonýr a člen dvoreckého kůru. Byly tu tři hmoždíře pevně v zemi zadělané, tak že se ani nehýbaly. Pak tu byl starý Mařánek, jakožto velitel obecní dělostřelby, a ten ovšem nestál stejně pevně jako jeho kusy, poněvadž na oslavu dne byl si již pořádně přihnul, tak že měl co dělat, aby zachoval rovnováhu a uhájil před bujarou vesnickou mládeží svou reputaci.

Mařánek přes to, že měl drobet pod čepicí, obsluhoval své tři kusy s takovou dovedností, že na něm mohli hoši oči nechat. Nejprve je pořádně do země zatlupek a hlinou kolem upěchal, pak je vyčistil, pak si k nim po řadě lehl na zemi a s profouklými pányvičky, aby mu snad v rozhodné chvíli neselhala a rána nezamrzla. To vše konal s velikou důstojností, při čemž se rozhlížel na všechny strany se znaleckou tváří, mělil znakem vzdálenost od svých hmoždířů k nejbližšímu obláčku, jakoby uvažoval, zda ho snad nestřelí a nevyvolá na obec nějakou průtrž mračen. Pak, nepochybně se mu něco nelíbilo, šel po řadě od jednoho kusu k druhému, do toho strkal, jakoby chtěl natočit více na levo, onen zas na pravo. Kusy se sice ani nehýbaly, což si mohl předem pomyslet, ale přes to zdálo se, jakoby teprve teď byl spokojenější.

Zakýval hlavou sebevdomě a vytáhl z bedničky, kterou mu sem byli hoši přinesli, velký plátěný pytlík. Hochům se až dech zatajil. Věděl, co ten pytlík obsahuje. Prach, střelný prach, kterýž byl vrcholem jejich tužeb.

Ej, co by byl dal kterýkoliv z nich za špetku toho prachu! Však také dost se Mařánek nasvědčil při každé příležitosti. Ten sliboval, že přinese páček tabáku, onen věděl, kam slepice zanáší, ale Mařánek se pohnouti nedal. "Přines, hochu, chceš-li," říkal. "Však je to krásná věc uctít starého člověka, ale prach nedostaneš! Však se ho dost ještě napolíkáš, až budeš u císařských. A teď bys si leda oči vyžehl nebo vesnici vypálil!"

Mařánek si sedl a rozvázel pytlík. Vjel do prachu nasliněným prstem a několik zrněk, jež se mu na prst přilepila, olízl. Tvářil se při tom velice labužnický a zase spokojeně přikyvoval.

"Dobrý je, dobrý! Panečku, to budou rány. Až v Počernicích budou se všechny chalupy v gruntech otřásat!"

A zase si trochu prachu slízl a když hoši tuze prosili, usypal každému z nich několik zrněk na dlaně.

"Jáčku, Mařánu!" ozval se Tonda Havlíků, pohlížeje znalecky na prach. "Víte jistě, že je tohle prach?"

"A co že by to bylo?" řekl kanonýr uraženě.

"No, já jen tak, nedali-li vám zas jednou místo prachu mák!" odvětil Tonda, ale ihned se co nejrychleji odklidil na několik kroků, aby ho neměl Mařánek příliš po ruce. — Bylat' to nářáka na šibalský kousek, který kdysi hoši vesniční Mařánovi vyvedli, když měl střílet na uvítanou panu biskupovi při návštěvě. Zkusil tehdy ubožák mnoho posměchu a tuze nerad na tu kanonádu vzpomínal.

"Kluci jste, kluci hloupi," broukal Mařánek shovívavě. "A bo-

deť byste nebyli! Snopy selští! Tatíkové nebyli nikdy ani za humny, světa kus to nevidělo, tak kde by se měl brát rozum, kde? To tuhle Dvorecký, ten jediný trochu něco — tento, ale ten zase jako by měl všechn rozum v pachtu!"

"Co to povídáte," obrátil se naň s otázkou jeden z hochů.

"Co povídám — Co bych povídal? — Nic nepovídám," opravoval se honem Mařánek, rozpomenuv se, že by kluci mohli roznést po vsi neuctivé jeho výroky o hlavách starousedlých rodů místních, což by mělo špatný vliv na jeho kuchyňské zásoby. Jindy, zejména v hoasodě, když už měl hodně pod čepicí, Mařánek, syn nepatr-země, netajil se svým pohrdáním mezek, netajil se svým pohrdáním sedlákům, ale poněvadž to bývalo obyčejně, když vypravoval o válečných taženích, jež byl prodělal, dali si to klidně líbit. Mařánek, jenž byl viděl kus světa, jenž mluvil nejen s generály a mezi nimi i polním maršálkem, jehož nepojmenoval jinak než Hradecký, ale i s arciknězaty a jinými velkými pány, byl jim opravdovou autoritou.

Vždyť uměl německy, což kromě mlynářova syna, pátera Vojtěcha, a kromě židovského kupceka Fišla, nikdo v celé vsi nesvedl. A dovedl vypravovat poutavě a hrůzostrašně, až vlasy na hlavě vstávaly, nejen o tom velkém "feleuku" v Itálii a o rebelii v Uhrách, odkudž si byl přinesl "metál," na který "táhl" slušných pár zlatých ročně, ale i o válkách tureckých a napoleonských. Při tom pak uměl číst, ba i psát, což tehdy bylo na vsi ještě dosti vzácnou věcí.

"Co bych povídal? Děti jste nerozumné a posud jste ani nos za ves nestrčili. A vaši tatíkové také ne, ale ti si dovedou vážit starého, zkušeného člověka, který přehlédl bezmála celý boží svět!"

"A celý ne, abyste věděl," ozval se Tonda Havlíků, jenž si na Mařáka vždycky nejvíce troufal, poněvadž starý voják brounil za děvečkou Bětkou z jejich gruntu a věděl, že by mu Tonda mohl v tom všelijak překážet. "Taďhle mlynářovic velebníček, ten byl kraj světa! Ten může vypravovat! Až v Palestýně — panečku, to je co říci!"

"No a co ty víš, kde je Palestýna? A kde je Majlont a Verona? A kde Fenetyk a vácka ta ostatní námořská města, jež já jsem shlédl? Myslíš že to je někde tamhle za kopeem, co?"

"Nemyslím, ale vím, že je to daleko — daleko! Však nám pan učitel vypravoval. A i na mapě ukazoval."

"Na mapě," pohrdavě ohrovoval pysky starý voják. "Myslíš, že ten, co tu mapu dělal, tam byl? Nebo pan učitel? A jako mohu jít do Počernic přes Dolany a do Dolan přes Počernice, a obojí je stejně daleko, tak mohu i do Verony přes Palestýnu. A ve Veroně jsem já byl a velebníček kdoví jestli —"

To ovšem bylo velice přesvědčující a pochybnosti Tondovy byly tím aspoň na chvíli zapuzeny. Ostatně neměl nadějný synek dnes chuti popuzovat proti sobě velitele dělostřelby.

"Poslouchejte, Mařánu, kdybyste chtěl, já bych vám ještě do-skočil dolů k Fišlovi! Však už máte beztoho prázdnu," zahajoval diplomaticky jednání.

"Skočil! Skočil! To se ti fe-

počítat neumíš, že starý voják při těchhle parnech a o tomhle dátum nemůže mít z graciálu ani groše!"

"A vždyť on vám to Fišl napíše!"

"Nenapíše! Už prý toho je mnoho!"

"Tak víte co? Já to vezmu na tatínka!" přítlumeným hlasem řekl Tonda, aby ho neslyšeli druzí hoši, již právě se trochu oddálili.

Mařánekovi zajiskřily oči, ale hned se přemohl a vážně řekl: "Cti otec a matku svou! A považ těch mazanců, kdyby pantáta na to kápl! Hanba mluvit! Zitra se podívá na tabulku u žida a řekne: Tohle já včera nepil."

"A nic nefekne, abyste věděl! Řeknu Fišlovi, aby to napsal na dřív, jako když někdy jdu panimáme pro rosolku. A to on už pantáta potom se nepamatuje!"

Mařánek byl na rozpacích. Příležitost byla přece jen tuze svůdná. Ale odolal. Jednak jako starý voják etil autoritu otec a její hůl, jednak že nedůvěřoval Fišlovi. Žid je vši špatnosti sehopen a dovedl by to i pantátovi zradit, že někdo jiný pil na jeho vrub.

"Nic to, chlapče," zahánil se v dost chatrné mravní rozhořčení. "Boj se Boha! Takhle svádět k hříchu starého člověka!"

Ale Tonda, zatvrzelý už hříšník, ani se moc nezastyděl, že byl tak odmítnut. "No víte co, když nechce tak," vymýšlel honem zas něco jiného, "měl bych tuhle šesták!"

"Ukaž? Opravdu! Poctivě nabytý?"

"No, kradu?" zvolal teď Tonda s opravdovým rozhořčením.

"A ty bys chtěl, Toníku? Chtěl bys?"

"Vždyť se vás ptám! Tak co, mám?"

"No — a?"

Toto "no — a" znamenalo, že Mařánek je dost chytrý, by uho-dil, že Toníkova ochota má nějaké sobecké pozadí. Chtěl tedy slyšet hned, co za to.

"Víte co? Necháte mne za sebe jednu ránu vypálit," řekl Toník tak sladince, že by mu byl snad nikdo neodolal. Ale Mařánek až zavrával, jak se prudec ba skorem vyděšeně vztýčil.

"Chlapče, co tě tohle napadlo?" zvolal s výrazem hrůzy ve tváři.

"Jak pak ty můžeš, když nic nerozumíš atalerii? A jak bych si mohl já vzít tu zodpovědnost na sebe?"

"Tak co, nechcete?" loudil Toník.

"No, chceš-li uctít starého vojáka —"

"Něco za něco, víte?"

"Víš chlapče, až přijdeš ty z vojny, a až mne tu už nebude, pak si s pánem Bohem střílej. Ale teď je to můj oufad."

Toto řekl Mařánek tak vážně a při tom klivě, že Toník byl opravdu jaksi pohnut a proniknut posvátnou úctou před důležitým tím úkonem. Ale houževnatě přece ještě odvážil se k poslednímu pokusu.

"Jen jedinon ránu! Třeba tu poslední!"

Mařánek, jakoby ho neslyšel, uvažoval. Ovšem o tom, že by mohl někdo za něho ránu vypálit, nebylo ani řeči.

"Víš co," počal po chvíli. "Já ti dám signal dynst!"

"Co je to signal dynst?" ptal se udiven Toník.

"To máš skoro jako komando! Jakobys ty poroučel a já střílel! To už je něco jiného; někdy komanduje dost mladý oficír, který by třeba kus ani nabít nedovedl —"

"A jak se to dělá?" zvidá Toník, jemuž se počala věc zamlouvat.

"Půjdeš ke křížku tamhle, na kopeček nad místo, kde obec bude velebníčka vítat a jak představený poprvé hubu otevře, dáš mi znamení a já vypálím ránu!"

"A vy? Uvidíte mne odtud?"

"Já? Kanonýr? Mít tady kus podle toho, mouchu z nosu ti sestřelím! Dáš znamení a budu střílet a každý řekne: Ten Tonda s Mařánkem dobře si to seštemovali."

"Dejte sem lahvičku! Už bém —" rozhodl se rychle Toník. "Ale těm zde neříkejte nic!" ukázal pohrdavě na ostatní drobtinu.

"Ale kdež —" ujistil ho Mařánek a spokojeně si mnul ruce.

Po chvíli, když Toník se vrátil, byli ostatní hoši již pryč.

"Poslal jsem je tam, aby křičeli s tebou "sláva a hoch." Ale signál dáš ty sám."

"Zaskočil jsem domů a vzal na to tuhle hůl a Bětkinu červenou zástěru. Děkuju, ta mi dá, až to pozná!"

"Nic nedá! Od toho jsem tu já," ujistoval věčně Mařánek, zamilované dívaje se na lahvičku.

"Ale dal ti jí hodně za šesták!"

Toník ani nemrkl, aby nezahlídl, že šesták ušetřil, ale za to tatíkovi na tabulee za dva přidělal dluhu.

"Tak už jdi! Jsi hodný hoch, abys věděl! A takhle se to dělá, abych viděl já a aby viděla i obě!"

Osamotněv se svou baterií, Mařánek spokojeně si přihnul a pak, prohlédnuv ještě jednou pányvičky i připravený doutnák, natáhl se pekně na zem a — po chvíli usnul.

* * *

V téže chvíli co nahoře na kopečku dvorecká omladina s dělostřelbou připravovala se k slavnostnímu uvítání pátera Vojtěcha, byl i dole ve vsi čilý ruch. Kde kdo chystal se za ves, na křížka, kdež podle úmluvy měl býti přehozí slavnostně uvítán.

Představený s radním vzali šošáky, jež kromě božích hodů brávali jen o řízení v městě, ostatní sousedé též vystrojili se svátečně a kdo kde mohl, zašel si kolem mlýna, jenž stál opodál za vsi, aby pozdravil pana otec Dvoreckého.

Ve mlýně bylo dnes ovšem nejveseleji. Mlýn sice neklapal, ač tu několik mlčů čekalo, za to však pana otec bylo všude plno. S tváří zářící radostí, jak ho málokdy vidali, šmejdil po celém mlýně, brzy tu, brzy jinde něco rovnaje a přestavuje, ač věru po panimámě nebylo třeba nikde ani nejmenšího pořádku uvádět. A točil se kolem panimámy, jež měla v kuchyni plné ruce práce, a jako-by chtěl dokazovat, jak je dnes v dobré míře, přes tu chvíli ji zatáhl za šátek v horku na zad přehozený, nebo rozvázel tkaničku u zástěry. — A hned zase byl venku před mlýnem a radostně přijímal pozdravy, blahopřání i drobné upřímné míněné lichoty sousedů, kolem se ubírajících.

"To věřím, mlynáři, to ty dnes se na nás díváš s kopeč," pozdravoval kdosi, zdaleka už podávaje pravici.

"Ale kdepak s kopeč! Však tu jsem sám pod kopečkem a vy všichni výš, než já!" bránil se mlynář s úsměvem.

"No, nechme toho! Radost mít můžete a my s vámi. Toť není maličkost, náš člověk a do svatě země. A pan páter Vojtěch přece, krom toho posvěcení je jakoby z jednoho pytle s námi," lichotil se druhý.

Pokračování.

KORBEL'S CALIFORNIA WINES

Naše krajany

dovolujeme si upozorniti na naše PRAVÁ PŘÍRODNÍ VÍNA, jakož i na naše výtečné HROZNOVÉ BRANDY A SLIVOVICI. KORBEL SEC, šumící víno jest vyráběno po francouzském způsobu, (kvasené v lahvěch) a vyrovná se těm nejvyšším importovaným šampaňským vínům. — Lékaři je vše odporučují nemocným a slabým.

Žádejte rozhodně o KORBELOVA VÍNA a nemá-li jich váš hostinák na skladě, objednejte přímo u nás.

F. KORBEL & BROS. Inc.,
684-686 záp. 121á ul., Chicago, Ill.